Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto 19.2.2025

Petteri Mattila, SM/RO

Hallintovaliokunta
Eduskunta

Hallintovaliokunnan kuuleminen, 20.2.2025;

Sisäministeriön lausunto asiaan U 3/2025 vp

U 3/2025 vp, Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän (EES) asteittaisen käyttöönoton osalta

Sisäministeriön asiantuntijalausunto

EU:ssa pitkään valmisteltu rajanylitystietojärjestelmä (jäljempänä ’EES’) ehdotetaan otettavaksi käyttöön asteittain. EES:n käyttöönotto tukee merkittävästi EU:n tavoitteita rajaturvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden parantamiseksi.

EES:n käyttöönotto on kuitenkin kohdannut useita viivästyksiä, joiden taustalla on monia syitä. Ne ovat johtaneet tarpeeseen arvioida uudelleen myös muiden kehitteillä olevien EU-tietojärjestelmien ja niiden yhteentoimivuuden täytäntöönpanoaikatauluja.

Suomessa on valmistauduttu EES:n käyttöönottoon huolellisesti, ja varmistettu, että kansalliset toimet ovat linjassa EU:n vaatimusten kanssa. Kuitenkin, kuten muuallakin EU:ssa, keskusjärjestelmätason aikataulujen viivästyminen ja teknisten valmiuksien saavuttaminen ovat heijastuneet kansalliseen valmiuteen, järjestelmien kehittämiseen ja resurssien käyttöön.

Komission asetusehdotus, joka tukee joustavaa ja hallittua etenemistä kohti EES:n täysimittaista käyttöä, on perusteltu ja kannatettava. 180 vuorokauden siirtymäkausi tarjoaa jäsenvaltioille tarvittavan ajan sopeutua käyttöönoton käytännön vaikutuksiin, jotka ovat tähän asti pohjautuneet vakiintuneisiin arvioihin. Tärkeä osa tätä joustavaa lähestymistapaa on myös mahdollisuus hallita odottamattomia tilanteita EES:n käyttöönoton jälkeen. Näin voidaan vähentää ulkorajoilla mahdollisesti syntyviä häiriöitä ja liiallisia odotusaikoja, jotka voivat heikentää matkustajien kokemusta ja vaikeuttaa rajaviranomaisten työtä.

EES:n käyttöönotto on kytköksissä lukuisiin muihin EU-tietojärjestelmiin. Uusi lähestymistapa vahvistaa jäsenvaltioiden luottamusta käyttöönoton onnistumiseen, sekä auttaa varmistamaan, ettei uusia viivästyksiä enää tulisi.

Asetusehdotuksen käsittely on jatkunut neuvoston työryhmissä sen antamisen jälkeen, ja tämänhetkisen arvion mukaan EES otetaan käyttöön vuoden 2025 aikana.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@govsec.fi | www.intermin.fi